

2005
Europska godina
građanstva
u obrazovanju

Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo

Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

provodi eksperimentalni

Sveučilišni program za ljudska prava i demokratsko građanstvo

Trajanje programa: **od 24. studenoga 2005. do 10. veljače 2006.**
 Vrijeme: **svakog četvrtka i petka od 17:00-20:15**
 Mjesto: **Vijećnica Filozofskog fakulteta**
 Uvjeti upisa: **studenti/ce zadnje godine studija, apsolvanti i diplomirani studenti nastavnih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu**
 Prednost kod upisa: **prosjeck ocjena, preporuka i prethodno iskustvo**
 Ograničenje: **1 grupa (30 studenata)**
 Napomena: **studentima/cama koji/e završe Eksperimentalni program omogućit će se stjecanje diplome Specijalističkog poslijediplomskog studija tijekom 2006./07., uz dodatak izrade radnje.**
 Info & predbilježbe: **16. - 22. studenoga 2005. od 12:00 do 16:00; soba A-310; email hre-edc@ffzg.hr; tel./faks 01/ 600 2437**

UVOD U LJUDSKA PRAVA

G. Flego

- vrste i podjele ljudskih prava
- povijesno-filozofijska pozadina ljudskih prava; različite koncepcije prava – prirodno pravo, kontraktualističke teorije i Kantov prijelaz na 'homocentizam'
- suвременe rasprave između liberala i komunistarista

SUSTAVI ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA

S. Rodin

- globalni sustav ljudskih prava; UN-ovi mehanizmi zaštite ljudskih prava zajamčeni međunarodnim ugovorima
- regionalni sustavi ljudskih prava: europski, američki i afrički
- europski sustav ljudskih prava – sustav Vijeća Europe; Europska konvencija za ljudska prava i Europski sud za ljudska prava; sustav EZ-a; Europski sud pravde
- zaštita ljudskih prava na nacionalnoj razini – Njemačka, Velika Britanija, SAD, Hrvatska

LJUDSKA PRAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

S. Rodin

- izvori, akteri i mehanizmi zaštite ljudskih prava u RH
- Ustav RH i druge zakonske odredbe
- međunarodne obveze RH
- tijela, institucije, instrumenti i mehanizmi zaštite ljudskih prava u RH – zaštita ljudskih prava pred Ustavnim sudom RH
- utjecaj međunarodnih mehanizama zaštite na zaštitu ljudskih prava u RH
- osjetljiva/problematična područja zaštite ljudskih prava
- civilno društvo i zaštita ljudskih prava u RH

GRADANSKA I POLITIČKA PRAVA

P. Veić i Đ. Gardašević

- razvoj građanskih i političkih prava do sadašnje razine zaštite
- pravno-filozofsko i sociološko određenje i utemeljenje građanskih i političkih prava
- analiza postojećih normativnih tekstova koji jamče građanska i politička prava, sugestije i antipacija mogućih razvojnih pravaca u cilju bolje zaštite ovih prava
- analiza slučajeva iz domaće i strane prakse
- oblici kaznenih djela i mogućnosti ograničenja građanskih i političkih prava

EKONOMSKA I SOCIJALNA PRAVA

V. Puljiz i V. Gotovac

- priroda socijalnih prava i socijalne države dohotka
- globalizacija i društvene promjene – njihov utjecaj na strukturu i razinu socijalnih prava
- reformne sustava socijalne sigurnosti
- socijalna prava u međunarodnim dokumentima: Europska socijalna povelja, Europski zakonik socijalne sigurnosti i Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima
- socijalna prava i integracija u EU
- primjeri kršenja prava iz radnog odnosa i socijalnih prava

KULTURNE RAZLIČITOSTI I KOLEKTIVNA PRAVA

M. Mesic

- klasični liberalni koncept ljudskih prava i njegova kritika
- kulturna složenost suvremenih društava i zahtjev za priznavanjem kulturne različitosti
- utvrđivanje temeljnih pojmova: ljudska prava; grupe (kulturne)

- različita shvaćanja grupnih (kolektivnih) prava
- grupna (kulturna) prava: pitanja teorijskog utemeljenja
- novi demokratski poimanje socijalne pravde s diferenciranim građansko-državljanjskim pravima
- analiza različitih primjera grupnih prava u pojedinim zemljama

ŽENE, SPOL/ROD I LJUDSKA PRAVA

B. Kašić i I. Radačić

- analiza ljudskih prava žena u njihovom filozofskom, povijesnom, političkom i pravnom određenju
- načini usustavljanja spolnih/rodnih identiteta, diskriminacija, patrijarhat i 'spolni ugovor'
- pojam 'ljudska prava žena' i odnos prema tradicionalnom diskursu 'ljudskih prava'
- feminističke pravne teorije i feministička kritika ljudskih prava
- multikulturalizam i 'univerzalnost' ljudskih prava (žena)
- pravni instrumenti i mehanizmi zaštite ljudskih prava žena – međunarodna, regionalna i nacionalna razina
- pravo na jednakost i nediskriminaciju na osnovu spola/roda: međunarodni standardi, EU i Hrvatska
- primjeri kršenja ljudskih prava žena - nasilje, diskriminacija, re-produktivna i seksualna prava, nasilje nad ženama i mogućnosti zaštite

PRAVA DJECE I MLADIH

I. Majstorović

- opća načela i položaj osjetljivih grupa u društvu

	VODITELJ/ICA	PREDMET	SATNICA	DATUM	
P1	prof. dr. sc. Gvozden Flego Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu	Uvod u ljudska prava	4 sata	24.11.05. (2) 25.11.05. (2)	17:00-18:30 17:00-18:30
P2	prof. dr. sc. Siniša Rodin Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu	Sustavi zaštite ljudskih prava	8 sati	24.11.05. (2) 25.11.05. (2) 1.12.05. (4)	18:45-20:15 18:45-20:15 17:00-20:15
P3	dr. sc. Petar Veić Polijska akademija Zagreb mr. sc. Đorđe Gardašević Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu	Građanska i politička prava	4 sata	2.12.05. (2) 8.12.05. (2)	17:00-18:30 17:00-18:30
P4	prof. dr. sc. Vlado Puljiz mr. sc. Viktor Gotovac Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu	Ekonomska i socijalna prava	6 sati	2.12.05. (2) 8.12.05. (2) 9.12.05. (2)	18:45-20:15 18:45-20:15 17:00-18:30
P5	prof. dr. sc. Siniša Rodin Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu	Ljudska prava u RH	4 sata	9.12.05. (2) 15.12.05. (2)	18:45-20:15 17:00-18:30
P6	prof. dr. sc. Milan Mesic Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu	Kulturne različitosti i kolektivna prava	6 sati	15.12.05. (2) 16.12.05. (4)	18:45-20:15 17:00-20:15
P7	dr. sc. Biljana Kašić Centar za ženske studije Zagreb mr. sc. Ivana Radačić Faculty of Laws, University College London	Žene, spol/rod i ljudska prava	6 sati	22.12.05. (4) 23.12.05. (2)	17:00-20:15 17:00-18:30
P8	mr. sc. Irena Majstorović Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu	Prava djece i mladih	6 sati	23.12.05. (2) 12.1.06. (4)	18:45-20:15 17:00-20:15
P9	dr. sc. Snježana Čolić i dr. sc. Sanja Špoljar-Vrčina Institut društvenih znanosti 'Ivo Pilar', Zagreb	Ljudska prava i globalizacija: narodi trećeg i četvrtog svijeta	4 sata	13.1.06. (2) 19.1.06. (2)	17:00-18:30 17:00-18:30
P10	dr. sc. Selma Šogorić Medicinski fakultet, Sveučilište u Zagrebu	Ljudska prava i medicina	4 sata	13.1.06. (2) 19.1.06. (2)	18:45-20:15 18:45-20:15
P11	dr. sc. Zrinjka Peruško Institut za međunarodne odnose, Zagreb prof. dr. sc. Stjepan Malović Fakultet političkih znanosti Sveučilište u Zagrebu	Sloboda izražavanja, mediji i ljudska prava	4 sata	20.1.06. (4)	17:00-20:15
P12	prof. dr. sc. Vedrana Spajić-Vrkaš Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu	Pravo na obrazovanje i prava u obrazovanju	4 sata	26.1.06. (2) 27.1.06. (2)	17:00-18:30 17:00-18:30
P13	prof. dr. sc. Vjekoslav Afrić mr. sc. Jasmina Božić Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu	Znanstveno-tehnološki izazovi ljud. pravima	4 sata	26.1.06. (2) 27.1.06. (2)	18:45-20:15 18:45-20:15
P14	prof. dr. sc. Vedrana Spajić-Vrkaš Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu mr. sc. Berto Šalaj Fakultet političkih znanosti Sveučilište u Zagrebu Mr. sc. Barbara Schmiedl ETC-Graz	Učenje za ljudska prava i demokratsko građanstvo	4 sata	2.2.06. (2) 3.2.06. (2)	17:00-18:30 17:00-18:30
P15	dr. sc. Elvi Piršl Filozofski fakultet u Puli Sveučilište u Rijeci dr. sc. Alessandra Pokrajac-Bulian Filozofski fakultet u Rijeci Sveučilište u Rijeci	Interkulturalna kompetencija i upravljanje sukobima	4 sata	2.2.06. (2) 3.2.06. (2)	18:45-20:15 18:45-20:15
P16	dr. sc. Zoran Pusić Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu Tin Gazivoda Centar za ljudska prava, Zagreb Sanja Sarnavka, prof. B.a.b.e.	Praćenje, istraživanje i zagovaranje ljudskih prava	8 sati	9.2.06. (4) 10.2.06. (4)	17:00-20:15 17:00-20:15

- prava djece i mladih i njihova zaštita – nacionalno i međunarodno
- status i prava djece s posebnim potrebama
- pravo, politike i prakse zaštite žrtava nasilja (posebno obiteljsko nasilje)
- analiza slučajeva

LJUDSKA PRAVA I GLOBALIZACIJA: NARODI TREĆEG I ČETVRTOG SVIJETA

S. Čolić i S. Špoljar-Vrčina

- problemi trećeg i četvrtog svijeta iz perspektive kulturno-antropološke kritike globalističkog/ neoliberalnog pristupa 'razvijenog' svijeta

LJUDSKA PRAVA I MEDICINA

S. Šogorić

- etička perspektiva o javnozdravstvenim i socijalnim problemima prisutnim u zdravstvenim sustavima i društvima europskih zemalja u tranziciji

- pravo na zdravlje i zdravstvena zaštita
- nejednakosti u zdravlju
- medicinsko pravo i medicinska etika
- prava pacijenata, prava osiguranika i etika javnog zdravstva

SLOBODA IZRAŽAVANJA, MEDIJI I LJUDSKA PRAVA

Z. Peruško i S. Malović

- sloboda izražavanja kao temeljno ljudsko pravo; definicija, načini zaštite te standardi i praksa u Hrvatskoj i Europi
- odnos slobode izražavanja i drugih ljudskih prava
- mediji i demokracija; uloga masovnih medija u jačanju javnosti i civilnog društva, promicanju tolerancije, otvorenosti i javnog dijaloga
- pravo javnosti na istinitu informaciju
- nezavisnost urednika i novinara kako bi bez pritiska, ograničenja ili manipulacija informirali javnost, te joj time olakšali donošenje političkih odluka
- mediji i globalizacija

PRAVO NA OBRAZOVANJE I PRAVA U OBRAZOVANJU

V. Spajić-Vrkaš

- narav, načela i dimenzije prava na obrazovanje i prava u obrazovanju
- kvantitativni i kvalitativni pristupi pravu na obrazovanje
- međunarodni i regionalni instrumenti i mehanizmi zaštite prava na obrazovanje i prava u obrazovanju te obveze vlada u ostvarenju prava na obrazovanje
- paradoks jednakosti i izbora u obrazovanju
- izazovi ostvarenju prava na obrazovanje: globalizacija, pluralizam, obrazovne politike, nove informacijske tehnologije i pitanje pismenosti i osiguranje kvalitete u obrazovanju
- slučajevi kršenja prava na obrazovanje u Hrvatskoj i svijetu te analize slučajeva iz sudske prakse koji su pridonijeli ostvarenju prava na obrazovanje

ZNANSTVENO-TEHNOLOŠKI IZAZOVI LJUDSKIM PRAVIMA

V. Afrić i J. Božić

- učinak znanstvenih spoznaja, otkrića i tehnologija na različite društvene grupe u zavisnosti od njihove klasne, rodne ili rasne pripadnosti, obrazovanja, dobi i geografske lokacije
- problem odgovornosti znanstvenika za odnos znanstvene spoznaje, znanstvenih otkrića i tehnološke aplikacije znanosti u odnosu na ljudska prava
- uloga države u kontroli socijalnog smisla
- uloga suvremenih medija u stvaranju prostora slobode za realizaciju ljudskih prava i mehanizama za socijalnu kontrolu suvremenih umreženih društava
- suvremeno društvo kao 'informacijsko društvo'

UČENJE ZA LJUDSKA PRAVA I DEMOKRATSKO GRAĐANSTVO

V. Spajić-Vrkaš, B. Šalaj i B. Schmiedl

- načela, politike i prakse odgoja i obrazovanja okrenutog potrebama učenika kao građanina demokratskog društva
- pravo na obrazovanje i razvoj obrazovanja za ljudska prava
- međunarodne i europske smjernice za razvoj obrazovanja za ljudska prava i aktivno/demokratsko građanstvo
- odnos između obrazovanja za ljudska prava, građanskog obrazovanja, obrazovanja za mir, interkulturalnog obrazovanja i globalnog obrazovanja
- suradnja škole i organizacija civilnog društva u ostvarenju ciljeva obrazovanja za ljudska prava i aktivno/demokratsko građanstvo
- vrednovanje i osiguranje kvalitete u obrazovanju za ljudska prava i aktivno/demokratsko građanstvo
- dizajniranje obrazovnih programa: izbor sadržaja, metoda i strategija primjene

INTERKULTURALNA KOMPETENCIJA I UPRAVLJANJE SUKOBIMA

E. Piršl i A. Pokrajac-Bulian

- priroda interkulturalne kompetencije
- elementi i vrijednosti koje karakteriziraju kompetentnu interkulturalnu osobu
- strategije stjecanja interkulturalne kompetencije i poticanja njezina razvoja
- čimbenici koji utječu na pojavu i tijek sukoba, njegovo zaoštavanje i održavanje; karakteristike strana uključениh u sukob
- različiti stilovi ponašanja u sukobu i rješavanja sukoba

PRAĆENJE, ISTRAŽIVANJE I ZAGOVARANJE LJUDSKIH PRAVA

Z. Pusić, S. Sarnavka i T. Gazivoda

- metode praćenja i istraživanja ljudskih prava; identifikacija slučajeva kršenja ljudskih prava
- izvještavanje o ljudskim pravima domaćim tijelima vlasti i javnosti u zemlji te međunarodnim institucijama i tijelima za zaštitu ljudskih prava
- metode zagovaranja ljudskih prava i građenje mreža u sklopu organiziranja kampanja i građanskih akcija
- ljudska prava kroz pojedinačne slučajeve kršenja ljudskih prava u Hrvatskoj i drugim zemljama

Pokrovitelj: Austrian Cooperation Eastern Europe

Partner: European Training and Research Centre for Human Rights and Democracy - Graz

Austrian Cooperation
Eastern Europe

Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo djeluje od 2002. godine kao samofinancirajuća i neprofitna jedinica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu sa svrhom promicanja interdisciplinarnih istraživanja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo na sveučilištu, što ostvaruje u suradnji sa srodnim institucijama u Hrvatskoj i svijetu te međunarodnim i nevladinim organizacijama.